

Trudna Decyzja **propozycje planu pracy oraz zajęć**

Temat przewodni: nauka dzielenia się z innymi

Ilość spotkań: 4 po 45 min

(o długości i ilości spotkań więcej przeczytasz w *Pomocniczku*)

Jeśli pracujesz z pacynką, podział Waszych ról zależy od Ciebie. Kursywą zaznaczone są propozycje wypowiedzi nauczyciela lub/i pacynki. Kto je wypowiada, decydujesz sam/a. Podobnie – kto czyta lub opowiada tekst. W podjęciu decyzji związanych z prowadzeniem zajęć może pomóc Ci lektura *Pomocniczka* zamieszczonego na stronie. Sugerujemy zapoznać się z jego zawartością, zanim zaczniesz pracować. Niektóre sformułowania zawarte w scenariuszach mogą być niejasne bez tej lektury.

Część zajęć prezentujemy wariantywnie – do wyboru. Te, których nie wykonasz w danym momencie możesz przeprowadzić na innym spotkaniu z „Opowieściami z Pacynkowa” lub w trakcie innych Waszych zajęć.

Zestaw materiałów podany przed każdym scenariuszem odnosi się do wszystkich ćwiczeń. Ich ostateczny dobór zależy od tego, na co się zdecydujesz.

Nauczyciel/ka lub pacynka może również wykonać zaproponowane przez nas zadania plastyczne.

RAMOWY PLAN PRACY

Spotkanie I

To jest moje! Czy się podzielę?

Spotkanie II

Czy warto się dzielić?

Spotkanie III

Pożyczyłem/łam – oddaję

Spotkanie IV

Dzielimy się

SZCZEGÓŁOWY PLAN PRACY

Spotkanie I To jest moje! Czy się podzielę?

TEKST

- Monika Staniszevska „Trudna decyzja” – dostępny w panelu

MATERIAŁY – ich ostateczny dobór uzależniony jest od wyboru ćwiczenia:

- ulubione przedmioty przyniesione przez dzieci

Propozycja planu zajęć:

UWAGA: 1-2 dni przed zajęciami poproś, aby każde dziecko przyniosło na zajęcia coś, co jest dla niego wyjątkowe i ważne (i koniecznie należące tylko do niego).

1. Ćwiczenie wstępne, rytuał rozpoczęcia lub pytanie o samopoczucie. W *Pomocniczku* piszemy o tzw. rytuałach rozpoczęcia – możesz, ale nie musisz ich wykonywać.
2. Stawiamy pytanie:
 - Co to znaczy, podzielić się?
 - Co myślicie o dzieleniu się?
 - Łatwo czy trudno się dzielić? Dlaczego tak myślicie?

Postaraj się, by padło jak najwięcej zróżnicowanych odpowiedzi. Daj się wypowiedzieć możliwie każdemu, kto chce. Zbierz odpowiedzi. Pamiętaj o sugerowanych przez nas zasadach zbierania odpowiedzi zamieszczonych w *Pomocniczku*. Dobrze jest podkreślić różnorodność wypowiedzi, np.: *Słyszę, że czasami jest Wam łatwo, a czasami trudno się podzielić. Dzisiaj porozmawiamy o tym dlaczego tak się dzieje.*

3. Pacynka lub prowadzący/a czyta lub opowiada tekst „Trudna decyzja”. Tekst możesz czytać wraz z przerywnikami (pytaniami zadawanym w trakcie tekstu). Propozycje naszych pytań znajdziesz w dziale *Opowieść z pytaniami*.
4. Jedno z zaproponowanych przez nas pytań dotyczy końca opowieści: *Jak myślicie, czy Tomek podzielił się swoimi zabawkami?* Bez względu na to, czy stosujesz czy nie technikę przerywników, możesz po lekturze zapytać dzieci o tę kwestię. Zbierz odpowiedzi, podsumuj.
5. Niech dzieci zaprezentują swoje skarby – to, co miały przynieść: *Kto chce pokazać i opowiedzieć o tym, co przyniósł i dlaczego właśnie to wybrał.* Nie przepytuj. Mówią tylko

te dzieci, które chcą. Jeśli pracujesz z pacynką, ona również powinna mieć taki skarb. Ty także możesz coś przynieść.

6. *Teraz chciał(a)bym, aby każdy z Was powiedział, czym nie podzieliłby się lub bardzo nie lubi się dzielić. To może dotyczyć waszego skarbu lub czegoś innego. Chciałabym jednak, aby każdy uzasadnił swoją odpowiedź. Zamodeluj to ćwiczenie – jako Ty lub niech zrobi to Tomek, np.:*

- *Nie dzielę się moim notesem, bo nie chcę, by ktoś czytał moje osobiste notatki.*
- *Nie dzielę się szczotką do zębów, bo to jest niehigieniczne i nie chcę zarazić się próchnicą.*
- *Nie lubię dzielić się moimi książkami z osobami, które mało znam, ponieważ boję się, że ktoś je zniszczy lub zapomni mi oddać.*

7. *A teraz zastanawiamy się, czy jest coś takiego, czym lubimy się dzielić.*

Znów prowadzący/a zaczyna od siebie (chyba, że nie ma takich rzeczy, którymi lubi się dzielić) np.:

- *Dzielę się jedzeniem, ponieważ lubię to uczucie, gdy wiem, że pomogłem komuś głod-nemu.*
- *Dzielę się z moimi dziećmi moimi flamastrami, ponieważ lubię wspólnie z nimi rysować.*

Warto, by dzieci przy okazji tej rozmowy zyskały świadomość, że dzielenie nie jest obowiązkiem, że każdy ma prawo się nie podzielić.

8. Podsumuj zajęcia, odwołując się do tego, co robiliście na spotkaniu, np.: *Rozmawialiśmy dziś o tym, co to znaczy, że coś jest moje oraz o tym, że czasami trudno nam podzielić się. Będziemy jeszcze o tym rozmawiać na naszych kolejnych spotkaniach*

Spotkanie II Czy warto się dzielić?

TEKST

- Historia „O Tęczowych Braciach, którzy nie chcieli się dzielić” w zbiorze „Baśniowe mikstury” Karoliny Święcickiej.

MATERIAŁY – ich ostateczny dobór uzależniony jest od wyboru ćwiczenia:

- papier A3, farby, pędzle
- paczka cukierków, paluszków, guzików – do Twojej decyzji – patrz opis ćwiczenia

Propozycja planu zajęć:

1. Ćwiczenie wstępne, rytuał rozpoczęcia lub pytanie o samopoczucie.
2. Podziel dzieciaki na grupy. Każda grupa dostaje tylko jedną (maksymalnie dwie farby) oraz kartkę formatu A3 (może być większa). Jeśli grup jest dużo, kolory mogą się powtarzać.
3. Podaj polecenie: *Narysujcie w swoich grupach ogród*. Nie podsuwaj dzieciom pomysłu, że mogą się dzielić, ale jeśli wpadną na to samo, nie zabraniaj.
4. Po zakończeniu pracy, powieście prace tak by było je widać.
5. Pacynka lub prowadzący/a czyta lub opowiada tekst „O Tęczowych Braciach, którzy nie chcieli się dzielić”. Możemy w trakcie czytania tekstu zadać dzieciom kilka pytań. Pamiętajcie, żeby nie były to pytania o treść tylko o odczucia. Zajrzyj do *Pomocniczka*, jeśli nie pamiętasz, jak to robić.
6. Po przeczytaniu tekstu obejrzyjcie ponownie rysunki. Spróbuj odnieść lekturę tekstu do pracy dzieci. W zależności od tego, co się działo w czasie malowania, możesz zadać pytanie:
 - *Porównajmy naszą sytuację z opowiadaniem o Tęczowych Braciach: czy na naszych rysunkach widać kto się z kim podzielił?*
 - *Czy są takie, gdzie ich autorzy wykorzystali tylko swoje farby?*
 - *Jakie byłyby rysunki, gdyby każda grupa podzieliła się z każdą/wszyscy się podzieliłi?*
 - *Jakie byłyby nasze rysunki, gdyby nikt nie podzielił się z nikim?*
 - *Dlaczego się nie podzieliście/podzieliłiście?*
 - *Jakie wzbudzało to uczucia?*
 - *Jakie były trudności przy dzieleniu się?*

7. Przy pomocy wyliczanki lub losów wyłóż jedno dziecko i wręcz mu paczkę cukierków (paluszków, guzików) ze słowami *możesz zrobić z tymi cukierkami, co chcesz*.

UWAGA: Nawet jeżeli dziecko zdecyduje wziąć dla siebie całą paczkę, nie negujemy tego zachowania. Niezależnie od tego, co zrobi obdarowane dziecko, zawsze pytamy pozostałe dzieci, jak się czują z tym, co zrobił z cukierkami ich kolega/koleżanka. Pytamy też obdarowanego, czy łatwo było podjąć decyzję i dlaczego było łatwo lub trudno.

To trudne ćwiczenie, jeśli z jakichś powodów nie chcesz go robić, nie wykonuj go.

8. Podsumuj zajęcia, odwołując się do tego, co robiliście na spotkaniu, np.: *Rozmawialiśmy dziś o tym, czy warto się dzielić. Moglibyśmy zobaczyć, samodzielnie się przekonać, że to, czy się dzielimy lub nie ma wpływ na wygląd naszej pracy, a także może budzić różne uczucia.*

Spotkanie III **Pożyczyłem/am – oddaję**

TEKST

- Opowiadanie pt. „To mój miś” w zbiorze „Opowiadania terapeutyczne” Anny Mikity

MATERIAŁY – ich ostateczny dobór uzależniony jest od wyboru ćwiczenia:

- Rekwizyty do scenek dramatycznych – patrz opis scenek

Propozycja aktywności:

1. Ćwiczenie wstępne, rytuał rozpoczęcia lub pytanie o samopoczucie.
2. Porozmawiaj z grupą co to znaczy „pożyczanie”? Co możemy pożyczać? Dlaczego pożyczamy? Dlaczego nie pożyczmy?
3. Pacynka lub prowadzący/a czyta lub opowiada tekst „To mój miś”. Możemy w trakcie czytania tekstu zadać dzieciom kilka pytań. Pamiętajcie, żeby nie zadawać pytań dotyczących znajomości tekstu.
4. Przećwicz różne trudne sytuacje związane z pożyczaniem i dzieleniem się w scenkach.

Wykonaj scenki dramatyczne między dziećmi lub między dziećmi a Tobą, także pacynka może brać w tym udział. Scenki dotyczą dwóch osób. Proponujemy, byś przygotował/a scenariusz tylko dla jednej osoby z pary. Zadaniem drugiej ma być zareagowanie na tę sytuację. Przygotuj sobie konkretne role do odegrania dla jednej z osób. Nasze propozycje to:

- Chcę pożyczyć zabawkę, którą bawi się koleżanka.
- Dałaś/eś koleżance/koledze rower do pojeżdżenia, teraz chcesz iść do domu, a koleżanka/kolega nie chce go oddać.
- Prosisz o herbatnik – widzisz, że kolega/koleżanka ma ich całą paczkę.
- Oddaję Ci Twoją ulubioną książkę, ale książka jest brudna i porysowana – nie była tak zniszczona, gdy ją pożyczałaś, a teraz chcę pożyczyć od Ciebie kolejną.

Każda scenka oraz zachowania jej uczestników powinny za każdym razem podlegać omówieniu. Pytaj dzieci z grupy, czy zrobiliby tak samo, czy inaczej. Dlaczego? Staraj się nie oceniać zachowań i wypowiedzi. W trakcie ćwiczeń mogą pojawić się różne reakcje, nie zawsze zgodne z Twoimi oczekiwaniami. Unikaj moralizowania. Jeśli nie zgadasz się z jakimś zachowaniem, uzasadnij to, np.:

Mówimy o tym, że dobrze jest się dzielić z innymi, ale jeśli ktoś nie chce się dzielić, to nie mogą zgadzać się na to, by zabierać coś komuś siłą.

Bezwzględnie w czasie ćwiczenia nie zgadzaj się na używanie siły, przerwij wtedy ćwiczenie. Wyłumacz to grupie.

5. W zależności od tego, ile czasu zajmie ci drama, możesz jeszcze wykonać zaproponowane przez nas ćwiczenie z p. 6.
6. Przeczytajcie wiersz pt.: „Skarga książki” Jana Huszczy

*Jestem książka z biblioteki
Wszyscy mówią, że jestem ciekawa
Więc mnie ciągle ktoś pożycza,
Lecz nie cieszy mnie ta sława.*

*Miałam papier białusieńki
Ślady na nim Florka ręki
Pozaginał Zbyś mi rogi,
Julek na mnie kładł pierogi.*

*Narysował na okładce
Staś diabełka, małpkę w klatce
Irka, Janka siostra mała
Ta mi kartki dwie wyrwała.*

*Cóż mi z tego, że jestem ciekawa
Kiedy żyć tak nie potrafię
Nie będziecie mnie szanować
To się zamknę na klucz w szafie.*

7. Porozmawiajcie o tym jak trzeba traktować przedmioty pożyczone.
8. Zakończenie zajęć.

Spotkanie IV

Dzielimy się z innymi

Jedną z dobrych metod pokazania, jak się możemy dzielić, będzie dla Twoich uczniów zorganizowanie zbiórki zabawek, artykułów szkolnych, książek, filmów, audiobooków itp. z przeznaczeniem dla potrzebujących w waszej okolicy.

Zbiórkę możecie zorganizować w obrębie klasy lub grupy, ale również możecie zachęcić do podzielenia się innymi i zorganizować zbiórkę w całej placówce. Wtedy Twoja grupa jako organizator może sporządzić plakat, informację o zbiórce i wywiesza go w miejscu dostępnym dla wszystkich.

Twoja grupa może też zająć się logistyką tego przedsięwzięcia – np. segregacją w kartony.

Zbiórkę należy poprzedzić rozmową z rodzicami – co do zasad dzielenia się. Dzieciom warto opowiedzieć, dokąd trafią zbierane rzeczy lub nawet wybrać się w to miejsce.

Na koniec kilka haseł dotyczących tematu, o których warto pamiętać i przekazywać je dzieciom właśnie poprzez zabawę i opowieść.

- Pamiętaj, że akt podzielenia się powinien być dobrowolny.
- Odmowa podzielenia się może budzić różne uczucia – u jednej i u drugiej strony, np.: rozczarowanie, smutek, złość, żal.
- Mów o swoich uczuciach związanych z dzieleniem się.
- Dzielenie ma wiele zalet, np. przynosi radość wspólnej zabawy, daje satysfakcję.
- Każdy ma prawo odmówić podzielenia się.
- Każda własność wymaga szacunku.
- Jeśli nie chcesz się czymś dzielić, uzasadnij dlaczego.
- Jest wiele niematerialnych wartości, którymi się dzielimy – radość, wiedza.

Ułóż własny scenariusz zajęć – chętnie zamieścimy go w naszych materiałach.